

Handlingsplan mot mobbing

Prestenga barnehage

Innhold

Fra overordnet handlingsplan:	3
Det er de voksne som har ansvaret.....	3
Hva gjør de voksne til gode rollemodeller i barnehagen?	4
Foreldresamarbeid.....	5
Dette kan foreldre forvente fra barnehagen:	5
Dette forventer barnehagen fra foreldrene:	6
RUTINE FOR FOREBYGGING AV MOBBING I BARNEHAGEN.....	6
Vedlegg 1.....	8
Lavterskeltiltak som settes i gang ved observering av uheldige samspillsmønstre i barnegruppen.	8
Vedlegg 2.....	9
TILTAKSPLAN DERSOM MOBBING SKJER I BARNEHAGEN	9
Vedlegg 3.....	10
REFERAT FRA MØTE DERSOM MOBBING SKJER I BARNEHAGEN	10
Vedlegg 4.....	10
BARNEHAGENS PSYKOSOSIALE LÆRINGSMILJØ, SJEKKLISTE	10
Vedlegg 5.....	11
DE VOKSNES RELASJONER TIL BARNA, SJEKKLISTE	11

Fra overordnet handlingsplan:

Hva er mobbing i barnehagen?

Begrepet mobbing defineres på ulike måter. Vi har valgt å forholde oss til følgende definisjon:

«Mobbing av barn i barnehagen er handlinger fra voksne og/eller andre barn som krenker barnets opplevelse av å høre til og være en betydningsfull person for fellesskapet» (Lund, 2015)

Definisjonen kommer fra forskningsrapporten «Hele barnet, hele løpet; Mobbing i barnehagen». Det er bevisst at ord som «gjentatt» og «over tid» ikke er anvendt. Med tanke på små barn er det problematisk om mobbing må observeres over tid. En episode av ekskludering alene kan være utslagsgivende når det sees i sammenheng med andre opplevelser barnet har i eller utenfor barnehagen.

Med krenkelser menes ord eller handlinger begått av barn eller voksne, som oppleves som negative eller sårende av andre. Krenkende adferd er uavhengig av intensjonen bak.

Med en ny forståelse og definisjon på mobbing åpnes det opp for en bredere forståelse av begrepet.

Det er naturligvis ikke slik at alle former for erting og slåing i barnehagen er mobbing. Barn krangler og situasjoner i lek og sosial omgang kan bli vanskelig. I utgangspunktet er det barnets egen subjektive opplevelse som skal lyttes til for å vurdere når noe er mobbing. Det er de voksnes ansvar å snakke med barn om hva de føler og har opplevd, samt kunne vurdere forskjellen på tilfeldig krangling og strukturell utestengelse. Mobbing og de aller yngste, og de yngste barnas psykososiale miljø må jevnlig snakkes om på basemøter, for å forhindre uønskede samspillsmønstre. Da mobbing hos de yngste kan utspille seg på en annen måte enn hos eldre barn, og for eksempel biting, dytting m.m kan være enn del av den sosiale utviklingen hos barn. Det må derfor snakkes om jevnlig for at ikke noen barn blir spesielt utsatt for dette.

Barnehagen skal arbeide forebyggende mot mobbing med å arbeide med sosial kompetanse, vennskap og et godt psykososialt læringsmiljø. Personalet skal kunne se kjennetegn på ulike former for mobbing og iverksette tiltak når det er nødvendig. Rutine for forebygging av mobbing skal være kjent for alle ansatte, og dersom mobbing oppstår skal tiltaksplan iverksettes

Det er de voksne som har ansvaret

«Arbeid mot mobbing handler først og fremst om den tydelige voksne med et varmt hjerte og et klart hode!» (Lund, 2014)

Det er alltid de voksne som har ansvaret for relasjonene i barnehagen. De er ansvarlige for at alle barn opplever at de er viktige, at de blir sett og hørt og at de får være med i lek. De voksne har et stort ansvar i barnehagens forebyggende arbeid mot mobbing. Det viktigste for å forebygge og oppdage mobbing er å ha medarbeidere som våger å se mobbingen som foregår.

Rammeplanen fastslår at personalet skal:

- støtte barn i å sette egne grenser, respektere andres grenser og finne løsninger i konfliktsituasjoner

- forebygge og stoppe diskriminering, mobbing og krenkelser og hindre uheldige samspillsmønstre

Årsplan for barnehagen skal og være ett dokument personalet skal bruke i sitt arbeid for å skape et inkluderende fellesskap og legge til rette for gode samhandlinger, relasjoner og vennskap mellom barna.

Barn er avhengig av å ha voksne som er til stede og er observante. Personalet må reflektere rundt mobbing i barnehagen og tema må være på dagsorden jevnlig. Refleksjon rundt de voksnes tilstedeværelse og organisering av barnehagedagen er viktig.

De voksne skal støtte, veilede og styrke barna som blir utsatt for mobbing, men de skal også ivareta barna som mobber og utfører negative handlinger. Disse barna skal også inkluderes og hjelpes inn i fellesskapet, få venner, være venn, leke og delta i aktiviteter på lik linje med andre barn. Det er de voksne som har ansvar for at mobbingen ikke fører til utestenging og stigmatisering av barn som har utført de negative handlingene.

Aktiv deltakelse i barns lek og hverdag vil gi innblikk i barnas verden, og fokuset flyttes fra å være kontrollerende til å bli en observerende deltaker. Mobbing i barnehagen stoppes av aktivt deltakende og tilstedeværende voksne som griper inn.

Hva gjør de voksne til gode rollemodeller i barnehagen?

I Prestenga barnehage har de voksne ansvar for å skape og delta i en trygg og god arena for lek og læring i barnehagen der det er lov å prøve og feile uten å bli behandlet på en dårlig måte eller føle seg utilstrekkelig eller ikke gode nok.

I barnehagen har vi aktive voksne som ser hvert enkelt barn, tar seg tid til å lytte, bryr seg og gir omsorg. Våre medarbeidere er genuint interessert i barn og barnekulturen. De er bevisste formidlere av våre verdier, holdninger og kunnskap i møte med det enkelte barn og barn i grupper. Alle barna skal bli møtt med anerkjennelse og en opplevelse av å bli tatt på alvor.

I Prestenga barnehage skal de voksne kjennetegnes ved å være lekne - by på seg selv og har det moro. Samtidig skal vi ha klare mål for leken, og kraft til å nå målene. Våre medarbeidere skal ha kompetanse om lek, være bevisst sin voksenrolle og opptre slik at det alltid er barna og deres lek som er i fokus. De skal til enhver tid være til stede, observere og vurdere behovet for egen deltagelse. Aktive voksne skal noen ganger delta i barnas lek, mens andre ganger skal de ha en tilbaketrunket rolle. Personalet skal være ambisiøs og ha høye krav i forhold til leketilbudet vi gir barna.

Rause og tydelige medarbeidere er en viktig forutsetning for å skape et varmt og inkluderende sosialt miljø hvor barna er aktive deltakere. Som gode rollemodeller skal våre medarbeidere også legge til rette for at barn får utvikle sosial kompetanse, erfare og lære gode relasjoner. Personalet skal være tydelig i forhold til grenser og hva som ansees som akseptabel adferd relatert til nulltoleranse mot mobbing. Å gripe inn og ta opp hendelser til pedagog eller pedagogisk leder er alles ansvar. Pedagogisk leder og eller pedagog skal i størst mulig grad ta foreldresamtaler.

God relasjonskompetanse og refleksjon rundt egen relasjon til barna er viktig. Voksne som er anerkjennende, tydelige og bevisst sine handlinger er gode rollemodeller. De bidrar til at barna får tro på seg selv, og rom til å vokse og utvikle seg til å bli den beste utgaven av seg selv. Et nært og godt samspill er fundamentet for å kunne formidle verdier og holdninger til det enkelte barn og til barn i grupper. Arbeidet som gjøres må ha en faglig forankring, og personalet må ha kompetanse om barns utvikling og hva som bidrar til et godt og utviklende læringsmiljø for barn. Barnehagen må ha en langsiktig plan for å sikre denne kompetansen.

Foreldresamarbeid

Prestenga barnehage ønsker et nært samarbeid og god dialog med foreldre, preget av åpenhet og likeverd.

Dersom barnehagen får mistanke om at det forekommer utestenging og mobbing i barnehagen skal foreldrene involveres. Det er også viktig at foreldre melder fra til barnehagen dersom de opplever utestengelse og mobbing av barn.

Dersom foreldre mistenker eller kjenner til mistrivsel eller mobbing i barnehagen oppfordrer vi foreldre til å ta kontakt og informere pedagogisk leder eller enhetsleder i barnehagen.

Barnehagen og barnets hjem har et felles ansvar for å forebygge mobbing. Det må være en lav terskel for å melde fra til barnehagen dersom foreldre opplever endret adferd eller mistrivsel hos barnet.

Dette kan foreldre forvente fra barnehagen:

- Foreldrene får informasjon om hvordan barnehagen arbeider for å forebygge mobbing.
- Mobbing og vennskap blir tatt opp i foreldre-samtalene.
- Foreldrene blir møtt og tatt på alvor dersom foreldrene melder fra om bekymring.
- Barnehagen tar kontakt samme dag dersom personalet opplever at ditt barn har blitt utsatt for, eller har forårsaket en uønsket hendelse. Dette må også sees med skjønn ut ifra alder og

modenhet. Personalet blir enige om hvem som skal gi beskjed. Dette gjøres uten at barn og andre foreldre er til stede.

- Barnehagen tar kontakt dersom atferden til barnet vekker bekymring.
- Foreldrene skal oppleve å bli sett, hørt og inkludert i barnehages arbeid.
- Dersom det blir oppdaget at mobbing foregår vil barnehagen sette i gang prosedyren om mobbing/utestenging skjer, og at det blir skrevet referat fra møtene.
- Taushetsplikten overholdes.
 - Cos- veiledere kan brukes inn i tiltak
 - Barnehagen involverer barna i prososiale handlinger ved å ha hovedfokus gjennom hele året på inkludering, vennskap og fellesskap.

Dette forventer barnehagen fra foreldrene:

- Foreldre kontakter pedagogisk leder eller styrer og ber om en samtale for å snakke om deres uro. Det samme gjelder om foreldre er urolig for at deres barn har en atferd som kan påvirke samspillet med andre barn negativt.
- Foreldre melder fra om man opplever at andres barn blir mobbet/krenket.
- Foreldre er varsomme med hva som blir sagt mens barna hører på, foreldre er viktige rollemodeller. Spør om en samtale med pedagogisk leder eller pedagog for å unngå at andre barn eller foresatte kan få med seg noe.
- Foreldre snakker positivt hjemme om barnehagen, de ansatte, de andre barna i barnehagen og deres foreldre
 - Er gode forbilder i møte med andre barn, foresatte og ansatte. For eksempel si hei når man møtes og er interessert i hva barna formidler.

Tiltak	Hovedansvar	Når
Barnehagen gjennomgår handlingsplanen, drøfter og dokumenterer planens betydning for barnehagens innhold og hvordan den skal implementeres og inngå som del av det daglige arbeidet.	Enhetsleder	Ved barnehagestart
Opplæring og informasjon til alle nyansatte om «Handlingsplan mot mobbing i barnehagen».	Enhetsleder/ ped. leder	Ved ansettelse
Personalet arbeider i tråd med Indre Østfold oppvekst visjon og verdier	Enhetsleder	Hvert kvartal
Barn og foreldre informeres om handlingsplan mot mobbing i barnehagen.	Enhetsleder	Årlig
Barnehagen vurderer det psykososiale læringsmiljøet (sjekkliste). Hvor ofte og hvilket fora, se vedlegg 4.	Enhetsleder	Årlig
Personalet vurderer relasjonen til barna (sjekkliste) Hvor ofte og hvilket fora se vedlegg 5.	Enhetsleder/Alle	Årlig
Personalet har et bevisst fokus på og kunnskap om betydningen av egen væremåte og samarbeidsklimaet i personalgruppa. Kan ha det som et «hvordan har vi det sammen» punkt på medarbeidersamtaler/basemøter/personalmøter	Enhetsleder	Kontinuerlig
Barnehagen har gode rutiner for oppfølging av barns trivsel og utvikling. Alle opplevelser av utenforskap og mobbing skal dokumenteres i en mal.	Ped.leder / Enhetsleder	Jevnlig Mal under utarbeiding
Foreldrene involveres og deltar i arbeidet om forebygging av mobbing i barnehagen. Dette er tema på foreldremøter, møte i samarbeidsutvalget og på foreldresamtaler etc. På første foreldremøte hvert år tar man opp tema å være med hverandre hjem. Barnas holdninger skapes i sosioøkologiske systemer. Vi må fokusere på likeverd, trygghet, holdninger og rammer. Ta opp som tema «hva kan foreldrene selv bidra med?»	Enhetsleder Ped.leder	Kontinuerlig 1 gang i halvåret

Vedlegg 1

Lavterskeltiltak som settes i gang ved observering av uheldige samspillsmønstre i barnegruppen.

Skal prøves ut i 3 uker før evaluering. Dersom samspillsmønstre er endret er det greit. Dersom samspillsmønstre vedvarer så igangsettes neste tiltak i handlingsplanen.

Hva	Ansvar	Hovedansvar
Systematisk bruk av smågrupper	Basen	Pedagogisk leder/pedagog
Variere deltakere i gruppene	Basen	Pedagogisk leder/pedagog
Bruk av felles opplevelser som utgangspunkt for fellesskap og inkludering	Basen	Pedagogisk leder/pedagog
Voksne som er tett på, ser og hører hva som skjer	Basen	Pedagogisk leder/pedagog
Fokuser på å gjøre de i utenforskap "populære"	Basen	Pedagogisk leder/pedagog
Skjerme og trygge de usikre barna	Basen	Pedagogisk leder/pedagog

Vedlegg 2

TILTAKSPLAN DERSOM MOBBING SKJER I BARNEHAGEN

* Fungerer ikke lavterskeltiltakene skal denne planen iverksettes, dette i samråd med enhetsleder.

* Det skal skrives referat fra alle møter. Avviksmelding gis til enhetsleder

Tiltak	Ansvar	Gjennomført Sign. og dato
Personalet Dersom mobbing er oppdaget skal ped. leder og enhetsleder informeres. Den som har observert mobbing skal beskrive så konkret som mulig.	Den som oppdager mobbingen	
De ansatte på avd. (evt. hele barnehagen) informeres.	Ped.leder på sin gruppe. Enhetsleder har overordnet ansvar	
Personalet vurderer hva som er årsak til hendelsen og hva som bidrar til de uønskede hendelsene (evt. gjentas).	Ped.leder	
Tiltak settes i gang ut ifra refleksjon i personalgruppen rundt hva som er årsak. Tiltaksplaner lages både for mobber og den som blir mobbet.	Ped.leder	
Vurdere behov for bistand fra andre.	Ped.leder / enhetsleder	
Barna Snakk med de aktuelle barna om det som har skjedd. Både alene og sammen. Se an alder og modenhet.	Pedagogisk leder er ansvarlig på sin avdeling. Enhetsleder er overordnet ansvarlig.	
Be barna komme med forslag til hva som kan gjøres med situasjonen	Ped.leder	
Sammenfatt barnas forslag med det personalet har kommet frem til.	Ped.leder	
Foresatte • Informere foreldrene. • Foresatte til den som blir mobbet og til den/de som mobber innkalles til hvert sitt møte for å ivareta taushetsplikt møte der de blir informert og tatt med på råd. (Situasjonsavhengig)	Pedagogisk leder på aktuell avdeling. Enhetsleder er overordnet ansvarlig.	

Evaluering etter 1 måned • Samtale med barna • Skriftlig informasjon og samtale med foresatte • Eventuelt nye tiltak	Pedagogisk leder på aktuell avdeling Enhetsleder hovedansvar	
Evaluering etter 3 måneder • Samtale med barna • Skriftlig informasjon og samtale med foresatte • Eventuelt nye tiltak	Pedagogisk leder på aktuell avdeling Enhetsleder hovedansvar	

Vedlegg 3

REFERAT FRA MØTE DERSOM MOBBING SKJER I BARNEHAGEN

Dato:

Tilstede på møtet var:

Dato for oppfølgingsmøte:

Skjemaet skal oppbevares i barnets mappe i AcosWeb (det blir sendt kopi til foreldre).

Saksbeskrivelse	Tiltak	Ansvar

underskrift ansatt	underskrift ansatt
underskrift foreldre	underskrift foreldre

Vedlegg 4

BARNEHAGENS PSYKOSOSIALE LÆRINGSMILJØ, SJEKKLISTE

Det bør tenkes igjennom «hvorfor er det slik?» og «hva kan jeg gjøre med dette?»

Hvor ofte skal dette gjøres?	
------------------------------	--

Hvilket fora skal dette gjøres?	
---------------------------------	--

Spørsmål	Egen refleksjon
Er barnehagens leke- og læringsmiljø preget av gjensidig omsorg, anerkjennelse og varme, eller preges det av mye erting og kritiske kommentarer til og om hverandre?	
Er barnehagens miljø i hovedsak inkluderende, eller preges det ofte av at barn ekskluderes?	
Er samspillet barna imellom preget av sosiale hierarkier, eller av likeverdighet av hvem som bestemmer og hvem som får være i lek og gruppeaktiviteter?	
Har barnehagen en trygg og god tone preget av humor, spontanitet og glede over hverandres mestring, eller er miljøet preget av prestasjonskrav og konkurrerende holdninger mellom barna?	
Hvordan preges hverdagen til barna av lekende læring, samspill og mestring?	
Har vår barnehage et stimulerende leke- og læringsmiljø med tilstedeværende voksne som støtter og videreutvikler barnas lek ved behov?	
Har alle barna lekekompetanse?	
Har alle barna en venn?	
Har barna erfaring i å mestre uenighet og konflikter seg imellom?	
Trives barna i vår barnehage?	

Vedlegg 5

DE VOKSNES RELASJONER TIL BARNA, SJEKKLISTE

Det bør tenkes igjennom «hvorfor er det slik?» og «hva kan jeg gjøre med dette?»

Hvor ofte skal dette gjøres?	
Hvilket fora skal dette gjøres?	

Spørsmål	Egen refleksjon
Er jeg anerkjennende og støttende i forhold til alle barnas initiativ?	
Er mitt samspill med barna preget av dialog med åpne spørsmål, eller er det mer beskjeder og kontroll mot enkelte av barna?	
Ser jeg alle barn, eller er det noen som blir oversett?	
Er det noen barn i barnehagen som etter de slutter i barnehagen vil si at jeg ikke likte de?	
Er det noen barn jeg stadig gir positiv oppmerksomhet, mens andre i hovedsak får mer negativ oppmerksomhet?	
Er det lettere å tro på bestemte barns forklaringer i konflikter enn andres?	
Griper jeg inn og veileder i konflikter/utestenging, eller er det noen ganger jeg velger bevisst å følge med for å la dem prøve å ordne opp selv?	
Tar jeg kontakt med alle barna, eller er det noen jeg alltid velger / unngår?	
Har jeg større tålmodighet med enkelte barn enn andre?	
Er jeg bevisst forskjellen på humor og ironi?	
Er jeg en god rollemodell for barna?	